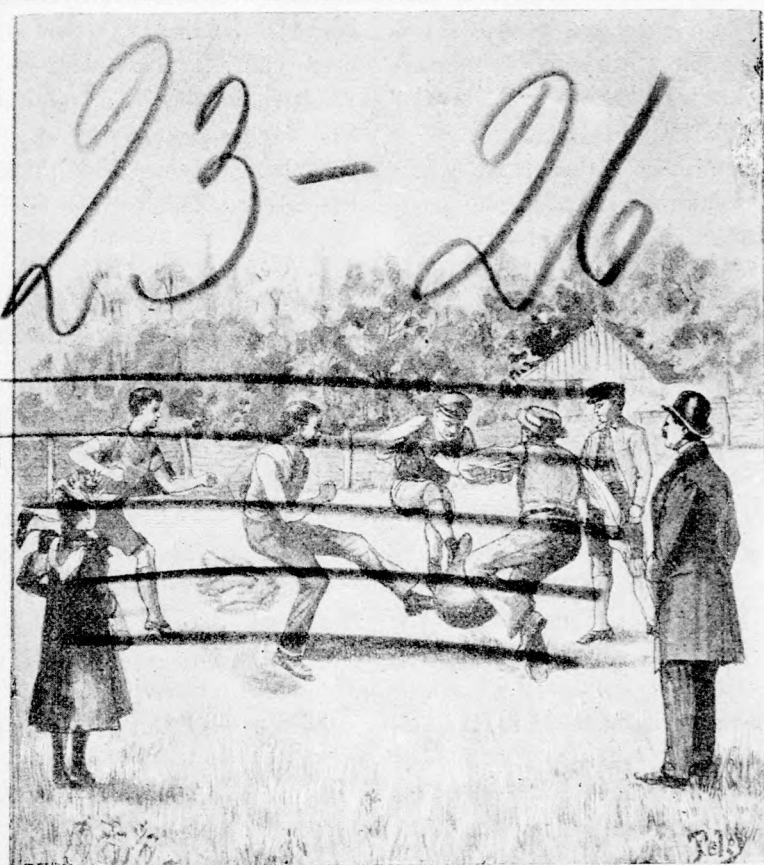

sz közel
 hogy az
 gban, de
 yet Bel-
 melyek
 nem az
 és tiszta,
 ezek mi
 g pedig
 én, csak
 ló roko-
 ügyes,
 let, nem
 -hivatal,
 i. Mikor
 hogy :
 » olvas-
 agyaror-
 Remény-
 koronát
 n, mint
 zobra.
 z Athe-
 vatalos-
 agában
 E föl-
 Szalkai
 zódók :
 Károly,
 « 28-je
 mert a
 atatlan
 számba
 i keve-
 t is két
 ven szó
 legott
 ár, hó,
 pa, ló,
 Tata,
 tted is
 hoznod.
 y más
 a küld-
 Ilka.
 a nem
 etíttek.
 a for-

1899
 1106
 6.

KIS HÍR

»FOOT-BALL«. (Lásd a 365. lapon)

Szerkeszti Forgó bácsi.

A MEDVE-HERCZEG.

— Mese-színjáték két felvonásban. —

(Vége.)

Második felvonás.

Színhely: sűrű erdő.

*Első jelenet.**A manó, egyedül.*

A manó (egy fa tövénél úgy áll, hogy csak a lába-ujja éri a földet; hosszú szakála be van csipve a fa törzsébe; jobb kezével egy ágba fogózik, bal kezével a szakálát rángatja.) Ezer sárkány és boszorkány! Mit csináljak? Hogy szabaduljak? (Fölfelé erőlködik.) Mind hiába!... se föl, se le, úgy becsipte ez az átkozott fa a szakálat! A kénköves tüzes menkő pusztítsa el a gonosz fáját! (Öklével veri a fát.) Eressz, te nyomorult fa! Ha elszabadulok, hamuvá égetlek. (Lábujj-hegyen dühösen ugrol.) Megpukkadok! Már czélt értem, győztem és most veszítek rajta! Kifogtam ellenségemen, rátaláltam a bűvös fára, szét is nyílt parancs-szavamra, elő kapartam a kincset, a bűvös gyűrűt, mely örökre hatalmamba adja ellenségemet és ime, egyszerre csak rabbá lettem! Millió hétfejű sárkány! Gonosz manók, jöjjetek hát, segítetek, mert ha itt ér ellenségem, akkor jaj! örökre végem!... (Ijedten néz szét.) Hogy is lehettem olyan ügyetlen! Mikor a gyűrűt megkaparítottam a fa belsejében, lassan, óvatosan kellett volna leereszkednem! Ostoba mohóság! Nagy örömben hirtelenkedtem, nem vigyáztam és az össze csukódó fa becsipte a szakálat. (Rángatja a fejét.) Hitvány szakál, szakadj! (Abba hagyja.) Jaj, nagyon fáj! És a gyűrű! Hol a gyűrű? Ijedtemben elejtettem. (Erőlködve forgatja a fejét.) Nem is tudok körül-

nézni, hogy legalább a szemeimmel megkeressem! (Hallgatózik.) Neszt hallok... jön valaki... ha ellenségem, a medveherczeg, akkor végem... megkaparít... széttép, a gyűrűt is megtalálja és fölszabadul! Jön... jön! Nincs menekvés! Huh! Pfüh! (Figyel.) Nem... nem ő... Beszédet hallok... emberek jönnek. Győzelem! Meg fogok menekülni... rábirom őket, hogy valami módon szabadítsanak ki. És akkor jaj te neked, gögös herczeg a medvebőrben! Hiába állt pártodra az ármányos tündér-királynő, szolgám lesz az örökre. Elkéstél, hahaha! Én találtam meg a gyűrűt és örökre én leszek az urad és parancsolód, sohasem kerülsz többé vissza kastélyodba, hahaha!

*

*Második jelenet.**Előbbi. Jancsi. Juliska.*

Juliska (a háttérben Jancsival lassan jön.) Ezen a tájon volt tavaly az a sok ibolya.

Jancsi. — Most nem igen látok. Tudok én másik helyet is.

Juliska. — Akkor hát menjünk oda... De mi ez? Valaki van itt, kiabál.

A manó. — Jaj, jaj áj! Segítség, ó! Segítség!

Jancsi (előre szalad.) Ni ni, de furcsa kis alak!

Juliska (szintén.) De milyen! Mi baja lehet?

A manó (türelmetlenül.) Ne bámészkodjatok, ti együgyűek, hanem jertek közelebb és segítetek! Egymásután, szaporán!

Jancsi. — No, valami nagyon szépen nem kéri a segítséget. Az ilyen kérésre akár mindjárt hátat is fordíthatunk neki. (Indul.)

Juliska (vissza tartja.) Ne menj Jancsikám. Ez a szegény kis öreg, úgy látszik, nagy bajban van, hát nem csoda, hogy türelmetlen. Ha valakit bajban látunk, segítenünk kell.

Jancsi. — Jól van no! Hát mi a baj, kis öreg?

A manó. — Ostoba kérdés! Hiszen láthatod, hogy a szakálam becsipődött ebbe a fába, nem tudok innen elmozdulni.

Juliska. — Az ám . . . csakugyan! No, ez már bizony furcsa! De ugyan hogy is juthatott a szakála a fa törzsébe, mikor hasadás sem látszik a fán?

A manó. — Ne kérdezzesetek, ne fecsegetek, hanem tegyetek valamit, hogy elszabaduljak innen. Megjutalmazlak gazdagon.

Jancsi. — Nem kérünk mi jutalmat a segítségért, ha ugyan segíthetünk. Mert nem igen látom a módját.

A manó. — Még nem is próbáltál semmit, oktondi!

Juliska. — No, no, csak ne türelmetlenkedjél! Mondd, mit tegyünk?

A manó. — Feszítsétek két felé a fát . . .

Jancsi. — Bolond beszéd, öreg. Azt husz ember sem bírná, nem hogy mi ketten.

Juliska. — Tán lassanként óvatosan kihuzhatjuk a szakálát.

Jancsi. — Próbáljuk meg. Én jobbról, te meg balról. (Megteszik)

A manó. — Jaj! Jaj no! Hiszen az én államot is huzgáljátok! Jaj, hagyjátok abba, ti ostobák! (Abba hagyják.)

Juliska. — Nagyon sajnálom, de akkor hát nem segíthetünk.

A manó. — Ugyan keveset tudtok, ügyetlen gyerkőczök!

Jancsi. — Ejnye, de goromba atyafi! Menjünk odább, Juliska!

Juliska. — Ne vedd zokon tőle, Jancsikám! Nagyon ingerült és izgatott, hogy ilyen kinos állapotban van; nem is csodálom. Gondolkozzunk egy kicsit, milyen módon segíthetnénk rajta.

Jancsi. — Azon ugyan hiába törjük a fejünket.

A manó. — Akkor hát inkább pusztuljatok innen. (Félre.) Még meg találják pillantani a gyűrűt itt valahol a földön.

Juliska (örömmel.) Már tudom, már tudom! Milyen buksi voltam, hogy nem jutott mindjárt eszembe.

Jancsi. — Micsoda?

Juliska. — A kis ollóm itt van a zsebemben . . . hát lenyírom a szakála végét. Akkor elszabadul.

Jancsi. — No, ez csakugyan nagyon egyszerű.

A manó. — Egyszerű, egyszerű! Csak-hogy az én szakálamból nem szabad semminek hiányozni.

Juliska. — Ha az sem tetszik, akkor igazán nem segíthetek.

Jancsi. — Hagyjuk hát. Menjünk!

A manó. — Nem, nem! Ne menjetek! Vágjad hát nem bánom, de csak nagyon keveset!

Juliska. — Már a mennyit muszáj (Nyirja.) Igy ni! Most már el vagy szabaditva.

A manó (a fától távozva.) Valahára! (Nyujtózik és hadonáz.) Szinte meggémberedett kezem-lábam! Juj, de rossz volt! (A szakálát végig simítja.) Jaj, a szakálam! Ó te boldogtalan leányzó! Mit miveltél a szakálommal? Hiszen csak a fele van meg!

Jancsi. (nevetve.) Elég hosszú az így is.

Juliska. — Csak a hegyét vágtam el. Nem tehetek róla, ha sok szorult be a fába.

A manó. — Nem tehetsz róla? Persze! Csuffá tettél, megraboltál legdrágább ékeségemtől, te gonosz leány! Hogy térjek vissza társaim közé? Mindjárt megtudják, hogy bajom esett, eltart száz esztendeig, míg helyre nő a szakálam, addig mindig csufolni fognak.

Jancsi. — De mégis csak jobb, mint ha szakálastul itt vesztél volna?

A manó. — Nem jobb, csöppel sem jobb. Így csuffá tenni! De hiszen várhatjátok, hogy jutalmat adjak az ilyen segítségért!

Juliska. — Dehogyan várjuk! Nem kívánunk mi semmit.

Jancsi. — No, annyit mégis csak mondhatnál, hogy: »köszönöm.«

A manó. — Annyit sem mondok. Semmit sem kaptok. (Fürkészgetve néz a földre.) Takarodjatok!

Jancsi. — No, no! Megyünk, ha nekünk úgy tetszik. Ez az erdő mindenkié.

Juliska (a földre hajolva keresgélő manóhoz.) Elvesztettél valamit? Mi volt az? Majd segítetek keresni.

A manó. — Nem szükséges! Pusztuljatok, ha mondom! Persze, majd a ti számotokra szereztem meg annyi fáradsággal a kincset ebből a fából. Ellopnátok, tudom. Takarodjatok! Pusztuljatok!

Juliska (lehajolva.) Ni, egy fényes gyűrű. (Fölveszi.) Talán ezt keresed?

A manó. — Ezt, ezt! Ide vele! Add ide!

Jancsi (közéjük áll.) Csak lassan! Ne add oda, Juliska!

A manó. — Mit állsz előmbe, vakmerő ficzkó? El akarod venni a kincsemet? Tolvaj, rabló!

Juliska. — Miért ne adjam neki, ha az övé?

Jancsi. — Nehány szót ejtett el, melyből mindent érteni kezdek. Ez a fa, melyben a szakála megfogózott, szét volt nyitva. Most meg kincsről beszél, erről a gyűrűről. Emlékszel-e, mit mondott a mi jó medve barátunk?

Juliska. — Igaz! Akkor hát majd neki adjuk.

A manó. — Neki? Jaj, gonosz rablók! Ellenséggel cimboráltok? No várjatok! Adjátok tüstént ide a gyűrűt? Nem? Akkor jaj nektek! (Egy vesszőt felkapva, gyorsan kört rajzol körültek a földön.) Így ni! Most már próbáljatok eljutni medve pajtástokhoz!

Jancsi. — Azt mindjárt meg is tesszük. Addig keressük, míg rátalálunk. (Megindul, de a körnél megáll.) Mi ez? Nem tudok odább menni!

Juliska (szintén.) Jaj, mi van itt? Mint ha nagy fal volna előttem!

A manó. — Hahaha! Ugy-e, barátocskáim? Megfogtalak, innen többé élve ki nem juttok. Erővel a gyűrűt el nem vehetem, de majd szépen megvárom, amíg itt étlen-szomjan nyomorultan elpusztultok, fölfordultok és meghaltok. Akkor majd enyém a kincs.

Juliska (ijedten.) Ó jaj! Most már mit tegyünk?

A manó. — Jajgassatok, sirjatok, azon én jól mulatok.

*

Harmadik jelenet.

Voltak. A medve.

A medve (ki az utóbbi szavak alatt a háttérből lassan előre jött.) Ohó! Mit hallok? Kiket látok? Ó, talán... talán segitének a jó tündérek! (Vesszőt felkapva, gyorsan kört von a földön, a manó által vont körön

mul.) Igy ni, gonosz rut manója! Mulatsz, de csak ha lehet! Előbb számolok veled!

Jancsi. — Ni, a mi medve barátunk!
Juliska. — Segits!

A manó (rémülten félre.) Jaj! Most mi lesz? Itt ért az ellenségem! No, most eszemem köll járnom! (Fenn, hetykén.) Örvendek, hogy látlak, barátocskám! Tévedsz,

BÉKA-VERSENY.

*Nekem is van paripám,
Jó nagyokat ugrik ám.
Csak hogy épp ugrásra való —
Futni nem tud a varangy-ló.*

*Nekem is van, neki is van —
Versenyezőnk is mi vigan.
Nincs veszély — szabad a határ —
Be nem kap a gólya-madár.*

ha azt hiszed, hogy megijedek tőled. Idején megvontam a büv-kört, be nem jöhetsz ide hozzám.

A medve. — De ki sem mehetsz, gonosz!

Mert én is megvontam a kört, többé el nem menekülsz!

A manó. — Hahaha! Azt hiszed? Keservesen fogsz csalódni s mire pár nap letelik,

mint rabszolgám fogsz követni, örökre csuf szörny maradsz. Mert a kincsre rátaláltam, varázs-körödet szét rombolom, enyém lesz a győzelem.

A medve (lehorgasztva a fejét.) Ó jaj! Nála hát a gyűrű? Akkor már mindennek vége!

Jancsi. — Nem igaz, nincs nála a gyűrű! Juliskánál van.

Juliska (mutatja.) Igen, itt találtam a földön s ez a mérges kis atyafi nagyon szerette volna megkapni.

A medve. — Ez az, ez a varázs-gyűrű! Most kezdedben van a sorsunk! Az győz, akinek adod.

Juliska. — Ó, hiszen az nem kétséges, hogy neked adom, a mi jó medve barátunknak.

A manó. — Hehehe! Csak add oda!

Juliska (próbálja, de a belső körön nem bírja átnyújtani a kezét.) Ó, nem tudom átnyújtani... utját állja valami. Talán te jobban boldogulsz...

A manó. — Csak próbáld, hehehe!

A medve. — Hasztalan erőlködés, a bűvkörön át nem nyulhatok, a gyűrűt ujjamra nem huzhatom.

Jancsi. — Talán bizony titkos erőt ád e gyűrű?

A medve. — Arról szólnom nem szabad.

Juliska. — Megpróbálok, hát ha hasznát vehetem.

A manó (rémülten.) Meg ne próbáld! Jaj neked, ha megteszed!

Jancsi. — Ne ijedj meg, Juliska! Nagyon szepeg a gonosz, hát bizonyos hogy jó lesz.

Juliska. — Meg is teszem. (Ujjára huzza a gyűrűt.) De hát mi hasznát veszem? Azt szeretném, ha innen szabadulhatnánk, vagy jó medve barátunk bejöhetne ide hozzánk...

A manó (reszkette rogy a földre.) Végem van!

A medve (Juliskához.) Amit kívánsz, mind teljesül. (Hozzajok megy.) Megszűnt az ereje a varázs-körnek, melyet ez a gonosz ide vont. (Megragadja a manót.) Hatalmamba estél, gonosz!

A manó. — Jaj, jaj! Kegyelem, irgalom!

A medve. — Nincs kegyelem! Ami szenvedést rám róttál, megbocsátnom nem lehet! Mint vad-állat, szörnyeteg bujom a rengeteget mérhetetlen idők óta, mindig tudva és érezve kínos állapotomat! Most hát vad-állat leszek, izekre széttépdeslek!

A manó. — Jaj, ó jaj! Végem van!

Jancsi. — No, szinte sajnálom a nyomorultat.

Juliska. — Hogy ne? Magam is. Kedves medve, jó barátunk, kegyelmezz az ellenségednek... a mi kedvünkért.

A manó. — Ugy, ugy, könyörögjetelek... ti jók vagytok... rátok hallgatnia kell.

A medve (boszusan Juliskához.) Ha kívánod, meg köll tennem; de azt meg nem köszönöm, hogy így élsz a hatalmaddal!

Juliska. — Hatalmammal? Mit beszélsz? Hiszen én csak kértelek.

Jancsi. — Talán a gyűrűt érti...

Juliska. — Igaz a! Most már oda adhatom.

A manó. — Ne, ne! Oda ne add neki! Inkább pusztuljak el, csak ő ne győzzön teljesen. Tartsd meg azt a gyűrűt, leányka, varázs-erőt nyersz vele...

Juliska. — Bár mily erő lakjék benne, nem az enyém, nem illet meg. Medve szólj: joggal a tied?

A medve. — Hadd mondja az ellenségem, megmondani köteles.

A manó. — Ezer sárkány és boszorkány... hát igaz!... Az övé volt.

Juliska (a medvének adja a gyűrűt.) Ugy hát fogd, ismét a tied.

A medve. — Hála neked, igaz szívű jó leányka! (Ujjára huzza. Ebben a pillanatban lehull róla a medve-bőr s fényes öltözeti délczeg ifju tűn el.)

Jancsi (álmélkodva.) Csodák csodája! Mi ez?

Juliska (szintén.) Hová lett a szörnyeteg?

A medve-herceg. Már nincs többé. Én voltam az, medve-bőrben ifju herceg, gonosz varázslat alatt. (Juliskához.) De a te igaz jóságod (Jancsihoz) és a te nemes bátorságod ime megszabadított. Ellenségem, a gonosz, itt fetreng lábaimnál és örökre a rabom, ha ugyan így akarom.

A manó (a herceg lábához borulva.) Győztől, ó de légy irgalmas!

A medve-herceg. — Nem érdemled, de legyen! Már te többé úgy sem árthatsz, mint bukott gonosz manónak örökre a barlangokban kell most már lappanganod. Pusztulj, soh'se lássalak.

A manó (csüggeden, megtörve elsompolyog.) A játékot elvesztettem... jó hogy megkegyelmezett! (El.)

A medve-herceg. — És most, édes hü barátim, rajtunk a sor, hogy számoljunk és lerójjam nagy hálámat megszabadításomért. De előbb még tudnotok kell, hogy e bűvös gyűrűt egykor tündér keresztanyámtól kaptam oly föltétellel, hogy soha se tegyem le, mert az vést hozna reám. Ám de egyszer pajkos kedvvel séta közben dobálgattam, leejtettem s ez a gonosz vén manó, aki mindig rám lesett, elő ugrott, már-már föl is kapta, mikor ott termett a tündér, fölvennie nem engedte. De a

manó sem tágitott, vitás lett a gyűrű s a tündérek és manók végre abban alkudtak meg, hogy a gyűrű rejtve legyen a rengeteg egy fájában, még pedig minden évben másban-másban, amelyik először zöldül ki. És én szörnyeteg-alakban keressen verseny ellenségemmel. Aki megtalálja, azé, a vesztes pedig örökre a győztes szolgája.

Juliska. — Jaj, de szörnyű ítélet!

Jancsi. — Bizony rosszabb a halálnál!

A medve-herceg. — Sokszor kívántam a halált, de az el nem érhetett. Ember csak úgy láthatott, ha én magam is akartam. Ó, de hogy akartam volna, mikor, a hányszor próbáltam, rémülettel, utálattal üztek el! Csak ti voltatok olyan jók, hogy megkönyörültetek s most meg is menttetek.

Juliska. — Szívesen tettük s örvendünk, hogy újra boldog leszel.

A medve-herceg. — Boldog csak úgy lehetek, ha megoszthatom veletek a sorsomat. Ahol ez a rengeteg terül el, ott van az én szép országom s most ez is fölszabadul az átok sulya alól. Ébredj újra, szép országom! (Az erdőt ábrázoló háttéri függöny eltűnik s pompás kastély látszik, gyönyörű tájékkal.) Ott van az én palotám, oda jöttök el velem. Te, Juliska, mint hitvesem fogsz uralkodni velem a trónon, te meg Jancsi, mint hü barátunk, idővel seregeink fő-főkapitánya leszel. Elfogadjátok?

Juliska. — Ó, de hát jó anyánk?

A medve-herceg. — Rögtön megyünk és visszük magunkkal.

Jancsi. — Akkor minden rendben van és amig csak meg nem halunk, élni fogunk boldogan.

— Függöny. —

CSODA-ESEMÉNY.

Megvizsgálom, mi van a bábum testében,
Szétszedem, — majd össze is ragasztom
szépen.

Hitvány kócz a bábu. Most már megvizs-
gálom
Hogy miből vagy te, kis fekete cigányom.

Kócz van mind-kettőben. Most már, hogy
ezt láttam,
Vissza ragaszthatom a fejüket bátran.

Bábu cigány-fejjel, cigány bábu-fejjel!
Hogy esett e csoda? Észszel nem érem fel!

Villa
szony
után
lalt
amin
dult
felé,
feléje
öné
Senk
mint
pan.

Ez
gos!
föl É
bizon
gom
hogy
lami
tessé
tod

bát
azt h
nagy
és n
szere
laszo
pan.
azt
hogy
nok
dozn
hogy

A FÉLRE-ISMERT APRÓSÁGOK.

(Vége.)

(Képekkel a 363. és 364. lapokon.)

ALÁN nem is csoda, hogy Évike nagyot nevetett, mikor látta, hogy Kés ur és

Villa kisaszszony beszéde után ki szólalt meg. Mert amint oda fordult a mosdó felé, ki nézett feléje büszke önérzettel?

Senki más, mint a — szappan.

— Hahaha! Ez mulatságos! kiáltott föl Évike. Még bizony azt fogom hallani, hogy te is valami nevezetességnek tartod magadat.

— Igen is, bátorkodom azt hiinni, hogy nagyon fontos és nevezetes a szerepem, válaszolt a szappan. Ámbár azt is tudom,

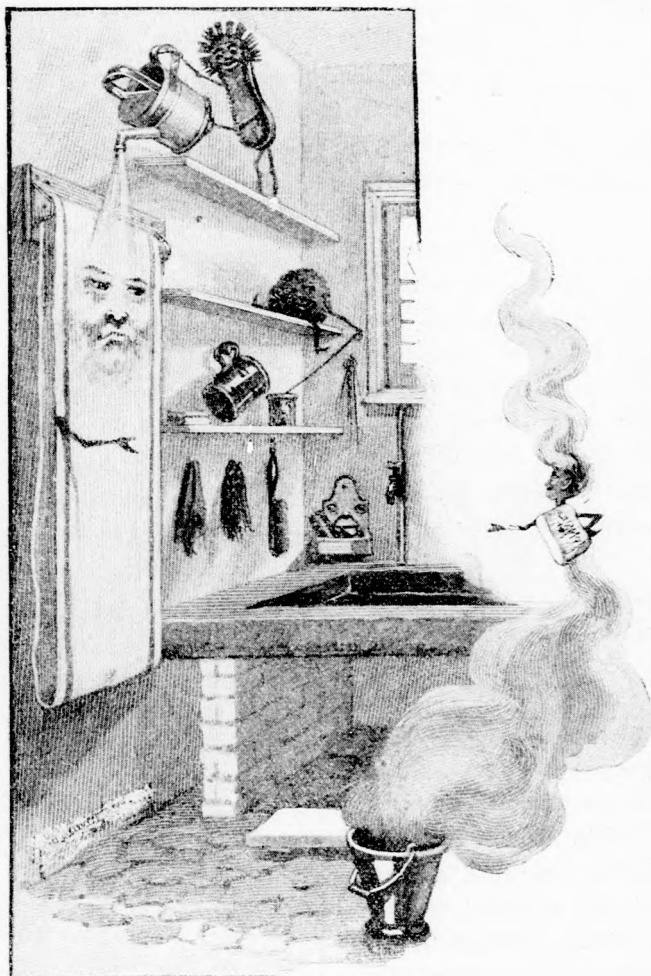
hogy kivált a gyermekek nagyon hálátlanok irántam, sokan nem szeretnek, húzódnak tőlem. Pedig örvendeniök kellene, hogy most már én is vagyok.

— Hát te sem voltál meg mindig?

— De nem ám! Sőt a legtöbb fejtörésbe került, amíg az emberek engemet kitaláltak. Pedig képzeld, milyen volna minden, ha én nem volnék! A legszebb fehér patyolat is szennyessé válik, az ember a munkában szurtossá lesz s a puszta víz nem mossa többé olyan tisztára, amilyen volt. Kezdetben az emberek homokkal dörzsölték magukat — no, képzeld el, ha most

reggelenként homokkal mosdatnának meg! Lassanként kitalálták, hogy az olajos, zsíros anyag tisztít legjobban. Vannak vad népek, melyek ma is csak olajat használnak e célra. De ez maga nem jó. Hosszu idők folyamán rá

bukkantak, hogy hamu és bizonyos só — szóda — segélyével lehet zsir-nemüből szappant készíteni. Ma már olesó és közönséges portéka vagyok, hát persze

A TISZTÍTÓ SZAPPAN.

azt hiszitek, hogy nem kell nagyra tartanotok.

— No, igazad lehet, szólt Évike. Valóban sokan félreismernek.

— Éppen úgy, mint engemet, szólt valaki a tükrös asztalka felől.

Évike oda pillantott, hát a fésüt látta, aki nyájasan mosolyogva mutatta sűrű fogait.

— Ugyan? szólt Évike nevetve. Talán bizony te is el tudsz valamivel dicsekedni?

— A világért sem akarok dicsekedni. A szerénytelenség nagyon csuf hiba, nem szeretnék bele esni. Ambár a mi az ősi voltomat és hasznosságomat illeti, talán nekem is volna egy kis büszkélkedni valóm. Persze, jól tudom, hogy kivált az apró népség nem igen tisztel meg a barátságával, pedig ugyan megjárna, ha én nem volnék. De nem csak az apróság, hanem minden ember a földön, mi volna nélkülem? Boglyas, torzonborz fejü ijesztő alak, össze gubanczolódott hajjal, csunyább a vadállatnál.

Ezért az emberek már a leg-is legrégebbi időkben készítettek fésüt, hogy a hajukat rendben tartsák. Csak hogy ez az ősi fésű nagyon gyarló jószág volt: közönséges fából készült. Később, amint ügyesedtek az emberek, csontból, szaruból, a teknősbéka páncéljából, de ezüsből és aranyból is készítettek fésüt és disznek is használták, még pedig nem csak a nők, hanem a férfiak is. Mert a férfiak nem mindenütt nyírják kurtára a hajukat. A régi magyarok is hosszú haját viseltek, sőt manapság is sok vidéken hosszúra eresztik a tisztas öreg magyar gazdák a hajukat és fésüvel szoritják le. Éppen úgy van rám szük-

ségök, mint a fiuknak, leányoknak akik nélkülem csupa Kóczos Petik és Boglyas Katik volnának. Bizony akad is ezek közt olyan makranczos, aki eltöri a fésüt. No de ez ritkán esik meg s jeles, bár nálamnál sokkal fiatalabb társammal, a hajkefével vállvetve mégis csak rendben tartjuk a legmakranczosabb gyerek fejét is.

És tudod-e, hogy ma, mikor az emberek már oly tökéletesek mindenféle mesterségben, miből készül a legtöbb fésű? Ugyanabból, amiből sok, sok ezer esztendővel ezelőtt, az őskorban: fából. Csak hogy rá nem ismersz ám; azt hiszed, csontból vagy éppen teknősbéka-héjből való drága portéka. Pedig mégis csak fa. De nem egyszerűen kifaragva, hanem olyképp készítve, hogy a fát előbb porrá őrlik, aztán elmés módon olyan anyaggá gyurják, melyből aztán a legkülönbözőbb és legszebb tárgyakat lehet készíteni, így fésüt is. Ilyen az is, melyet te viselsz a hajadban.

— Én azt hittem, teknős béka, szólt Évike. No, már így igazán örvendek, hogy a mostani csinos fésüt használhatom, nem pedig olyan gyarló szerszámot, amelyet az ő hajdan-korban egy-egy darabot fából faragtak ki. Szeretném ezt mind elmesélni a kis testvéreimnek is; de attól tartok, addig sokat elfelejtek.

— Hát jegyezd föl, hangzott az író-asztal felől. Itt vagyok én meg a társaim, a tinta és papiros.

Aczél-toll ur volt, aki így szólalt meg, és folytatá:

— Remélem, tudsz írni?

— Mulatságos kérdés! Mint ha az valami nehéz mesterség volna ilyen nagy leánynak, mint én!

— Igaz, most már könnyen irkáltok-firkáltok, bőven van jó toll, tinta és papiros, még szükség nélkül is befirkáljátok a papirost, csupa mulatságból. Bezzeg nem mulatnátok effélével, ha még most is olyan eszközzel köllene vesződnötök, amilyen az én legelső ősöm volt.

— Ugyan milyen lehetett?

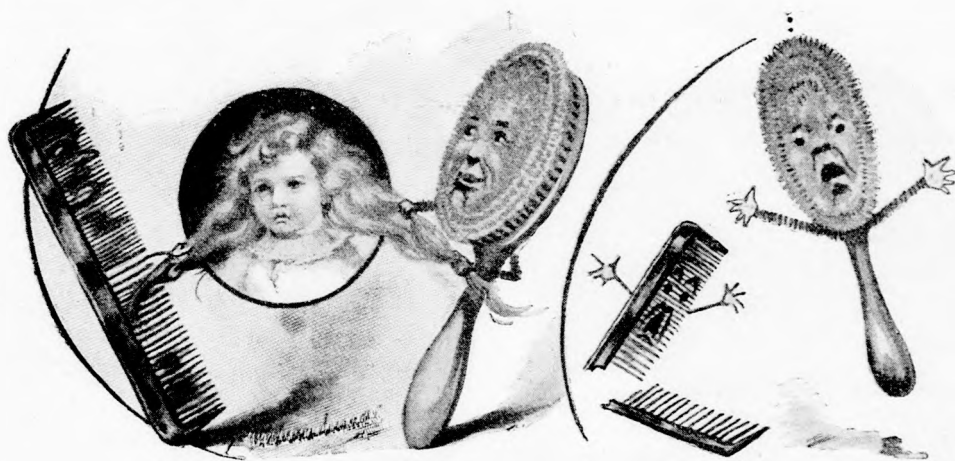
— Az bizony nem volt egyéb, mint egy jókora vas-rudacska, élesre hegyezve, amilyen például a cipészek árja.

— No persze! Már ugyan hogy lehetett volna azzal írni? Tinta nem maradt volna benne, a papirost meg össze szaggatta volna.

— Bölcsen mondogod. Csak hogy egyiket sem tehetted, mert először is nem volt tinta, másodszer meg nem volt papiros.

— Ugyan már no! Akkor hát mire irtak és miképen?

— Sima kő-lapokra, ércz-lemezekre, még pedig olykép, hogy azzal a hegyes árral bele vésték a bötüket. Ez természetesen

FÉSŰ-KEFE. (Lásd a 361. lapon)

nehéz és fáradságos munka volt, nem is sokan értettek hozzá. Az író-eszközt, az árt, az ősi rómaiak »stylus«-nak nevezték. És ez a szó, más értelemben, mai napig is fenn maradt s most az irályt jelenti. Ma a »jó stylus« vagy »rossz stylus« azt jelenti, hogy valakinek jó vagy rossz irályja van. A kő- és ércz-lapokra való írás, azaz vésés, természetesen lassu és fáradságos, tehát költséges, drága munka volt. Később tehát azt találták ki, hogy a fa-táblácskát be-

vonták viasszal és ebbe vésték bele a bötüket. Már ez könnyebb munka volt és a stylust ekkor csontból készítették. Ilyen viasz-tábla sok maradt fenn az ó-korból, láthatni illet Budapesten is a Nemzeti Museumban. A legtöbbet az erdélyi részeken találták, hol hajdan római gyarmat létezett.

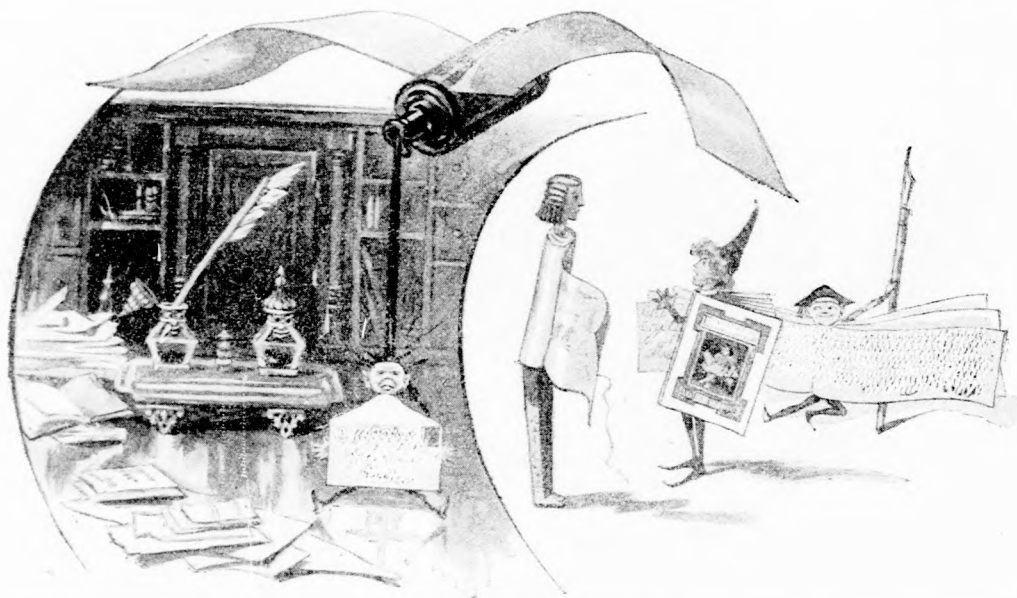
A viasz-táblára való írás is nehézkes volt és költséges, kerestek hát helyette mást. Van Egyiptomban egy növény, mely-

nek »papyrus« a neve. Ennek a leveleiből préseltek sima lapokat és erre irták a bötüket. És a papyrus vagyis papiros neve szintén megmaradt egészen maig is, mikor a papiros már egészen másféle, mint amilyen a hajdani papyrus volt.

A papyrussal azonban még szintén nehéz volt boldogulni, hát azt találták ki, hogy állatok bőréből készítettek vékony,

finom hárttyákat. Ezt pergamen-nek nevezték s még sokkal később, sőt mai nap is ilyenre írják az olyan nagyon fontos okiratokat, melyeket hosszú időre szánnak. A kecske és a kutya bőre különösen alkalmas erre a célra.

A pergamenre már tollal és tintával kellett írni. Tollat nádból készítettek, aztán a ludnak és más nagyobb mada-

A TOLL HAJDAN ÉS MOST. (Lásd a 361. lapon.)

raknak a tollából. A tele irt pergament aztán össze göngyölték tekercsbe. De még a pergamen is nagyon drága volt, hát tovább törték az emberek a fejüket és végre kitalálták, hogy vászon-rongyból is lehet készíteni papirost. Ez persze nem olyan erős és tartós, mint a pergamen, de könnyebben elő teremthető és olcsóbb;

mai, nap pedig már nem csak vászon-rongyból, hanem fából, szalmából is tudják készíteni és olyan közönséges olcsó portéka, hogy már jóformán semmibe sem veszik, könnyedén pazarolják.

Néhány száz esztendővel ezelőtt még drágább volt az ilyen papiros is, azért nagyon gazdálkodtak vele, tenyéryi kis

darabkákra roppant sűrű irással irtak úgy, hogy alig lehet kibetűzni. A tinta eleinte nem csak fekete volt. Mindenféle színes tintákat használtak, a feketét leg-ritkábban.

A míg csak luddollal irtak, az írónak tudnia kellett tollat faragni is, amit pedig nem mindenki tudott jól. Végre aztán megjöttem én, az aczél-toll. Nem nagy ideje annak, mind-össze hatvan esztendeje. Most már mindenki készen kapja a tollat, olcsón is és olyat, amelyet szeret, vékony, vastag írást. Nem is szercegek-percezek annyira, mint a hajdani luddoll, de már arról persze nem tehetek, ha gondatlan kis diákok belőlem is poczát ejtenek a papirosra, aztán úgy próbálnak mentegőzni, hogy: »Rossz volt a tollam.« Ez ma már nem melegség, mert olyan olcsó vagyok, hogy néhány fillér árán egész tucatot kaphatni a legjobb fajtából. Hát nem méltó-e, hogy örüljetez neki?

Évike felelni akart... de épp belépett a mama.

— Ej, hát te ott alszol, a szoba pedig nincs rendben?

— Mindjárt, mamácska, mindjárt! szólt Évike fölgorva.

Szaporán rendbe szedett mindent. Azon-
tul pedig dehogy kicsinylette az apróságokat, melyek hasznunkra és kényelmünkre vannak.

»FOOT-BALL.« *)

(Képpel a czimlapon.)

TUDOK nektek új játékot,
Csak hogy kézre nincs szükség ott.
Labda ez is mint a többi —
De csak lábbal szabad lökni.

*) Ejtésd: *füt-bal*. Jelentése: lábbal való labdázás.

*Persze, hogy nagyobb is jóval —
Föl is ér egy nagy golyóval.
Csizma orra löki-rugja.
Mindenki úgy, ahogy tudja.*

*Ahogy tudja, ahogy bírja,
Amiglen utját leírja:
Majd a légben kecses ívben.
Majd gurulva-szökve itt lenn.*

*Angol neve, származása,
Legyen köztünk maradása.
Mi lábat úgy izmosítna —
Nincs ennél jobb gimnasztika.*

ÉN MEG A LASKA.

— Igaz történetke. —

Elmondja Tamás bácsi.

NEM levesbe főzött laska volt az, nem is turós laska, egyáltalában nem megenni való. Még arra sem igen tartották való-
nak, amit az a hat éves fiucska mivel-
vele, aki gyöngéd szeretettel ölelgette, de még meg is csókolta, mi közben nagy elszántsággal ismételtette:

— Nem! Soha! Mi nem hagyjuk el egymást! Mi nem válhatunk el egymástól! Ugy-e, Laska?

A jókora kutya — mert hát kutya volt a Laska — szóval nem fejezhette ki hasonló gyöngéd érzelmeit, de azt megtette, hogy szeretettel végig nyalta a kis fiu orcáját, ami ellen a mamának, úgy látszik, kifogása volt. Mert kissé komolyabban oda szólt:

— Hagyd már azt a kutyát! Ideje is, hogy rád adjam a ködmönkédet, kalapodat. Mindjárt előáll a kocsi, indulunk.

— De Laskát is visszük!

— Dehogy visszük! Laska itt marad.

— Akkor én is itt maradok. Én nem hagyom el Laskát, én nem lehetek el Laska

nélkül és tudom, ő is bele halna, ha elszakadna tőlem.

— Semmi baja sem lesz. Már megmagyaráztam neked, hogy ezentul Budapesten fogunk lakni, ott pedig nem tartatunk ilyen ház-őrzőnek való kutyát. Nincs ott semmi szükség reá.

— De én azt akarom, hogy velünk jöjjön! Én nem akarok megválni tőle!

Nem csoda, hogy a kis fiu ennyire ragaszkodott a kutyájához. Eddig valóban elválhatatlan hű játszótársak voltak; együtt növekedtek, együtt játszottak, minden jóban osztoztak. Hogy Laska nem volt valami remek szép fajta eb, azzal a fiúcska nem törődött; a szépségnél többet is ért a hű állat jósága, szelidsége és ragaszkodása. Még fiatal kutya volt, alig három éves, de már nagyra és erősre fejlődött, mert ilyen korban az eb már java legénykorába jut; a hat éves fiúcska ellenben még bizony csak kicsi vitéz számba ment. De azért Laska hűségesen megmaradt játszótársának; türte kis gazdája minden szeszélyét; engedte, hogy czibálja, hogy rá üljön mint paripára és minden kigondolható játékot üzzön vele. Ha pedig akár ember, akár állat fenyegette a kis fiut, Laska bátran megvédelmezte.

Nem csoda, mondom, ha az a kis fiu nem akart tőle megválni. De hát persze hiába nem akart, mégis csak megtörtént a keserű válás. A kutyát becsukták, hogy ne futhasson a kocsni után, melyben távozó kis gazdája hangosan zokogott, a csitításra pedig azt felelte:

— Sirok... és sirni fogok örökre az én hű kutyácskám után! Én soha sem felejtem el... busolni fogok örökre!

A sok sirásba bele fáradva, végre is elaludtam.

Igen, elaludtam, mert én voltam az a pityergő, elkeseredett kis legény. Az igazat megvallva, csak nagyon homályosan emlékszem mind-arra, amit most elmondtam; nem is a magam emlékezetéből, hanem a jó édes anyám elbeszélése után mondtam el.

Mert az az örök emlékezés, melyet Laskának fogadtam, nagyon sokkal rövidebb ideig tartott az örökké-valóságnál. Talán egy hétig még emlegettem, egy hónap multán már csak elvéve jutott eszembe s mire az esztendő elmúlt, már alig emlékeztem reá.

Hát még két-három év mulva! Kezdődött az iskolába-járás, voltak pajtásaim, diáknak való szórakozásaim, gondjaim. Lásan-lásan, amint sihederré növekedtem, már a hajdani falunk is csak mint homályos álmokép lebegett néha előttem.

Körül-belül tizenhat éves vig diák-legény voltam, mikor a vakációban apám magával vitt nagyobb kirándulásra, vidéki atyafiak látogatására. Egyik épp abban a faluban lakott, ahonnan mi hajdan elköltöztünk. Alig-alig emlékeztem ott valamire.

— Megmutatom neked a házat, amelyben születtem. Még most is az a gazdája, aki tőlem megvette.

Amint az udvarra befordultunk, hangos kutya-ugatás fogadott. Egy nagy eb rohant felénk s mi tagadás, biz' én egy kicsit megijedtem, mert még séta-pálcza sem volt a kezemben. De az eb sajátágosan viselkedett. Amint közelre ért, egy pillanatra megállt, aztán örvendező vinyogással ugrándozott körültem, sőt reám

lva, végre is

voltam az a
ény. Az iga-
homályosan
most elmond-
kezetéből, ha-
szelése után

melyet Las-
kal rövidebb
ígnál. Talán
egy hónap
t eszembe s
lig emlékez-

lva! Kezdő-
k pajtásaim,
ndjaim. Las-
növekedtem,
mint homá-
ttem.

diák-legény
pám magá-
vidéki atya-
ban a falu-
lköltöttünk.
nre.

zat, amely-
a gazdája,

nk, hangos
agy eb ro-
iz' én egy
séta-pálcza
sajátság-
e ért, egy
dező viny-
, sőt reám

is és képen akart nyalni; majd ledöntött
a lábamról. Mérgesen förmedtem rá:

— Csiba te! Takarodjál! Milyen alkal-
matlan jószág!

A kutya megszomorodva sompolygott el.
Később a ház gazdájával beszélgetve
ültünk a tornáczon. Egyszerre csak oda
settenkedik mellém a kutya, csöndesen rá-
fekteti fejét a térdemre és olyan barátság-
gos, szinte könnyörgő pillantással nézett
föl reám, hogy nem tudtam, mire véljem.
A házi gazda azonban így szólt:

— No's kedves öcsém, ráismertetek egy-
másra?

— Én? Kivel? Kire? kérdém csodál-
kozva.

— Hát erre a jó öreg kutyára. Hiszen
ez a Laska.

A Laska... Laska! Olyan ismerősen
hangzott ez a név. Egyszerre aztán föl-
villant a fejemben kicsi gyerek-korom
emléke.

— Már tudom! Már emlékszem! Az én
hüségcs játszópartársam, a Laska! Hogy elfe-
lejtettem! Hát még élsz, Laska?

Megsimogattam az eb fejét és feléje ha-
jolván, nyájasan szóltam hozzá. Erre mint ha
az elfojtott örömezés tört volna ki belőle,
valósággal tánczra kerekedett, ugrált, viny-
nyogott, fölágaskodott reám, hogy az ar-
czomat érje; alig birt lecsöndesedni. Csak
ugy nyugodott meg, hogy ismét a tér-
deimre fektettem a fejét.

Meg voltam hatva és — meg is szé-
gyenülve. Lassanként eszembe jutott, ho-
gyan váltunk el hajdan.

— Derék állat, de megszegyenítettél!
szóltam aztán őszintén. Igazabb volt a te
szereteted, hivebb a te emlékezésed. Én
teljesen elfelejtettelek, soha rád sem ismer-

tem volna, pedig te nem is változtál any-
nyira mint én, aki csöpp fiuból sihederré
nőttem.

Válnunk kellett másodszer is. De azóta
én sem felejtettem el a hüségcs Laskát.
Megtanított rá, milyen hiven őrzzi az okta-
lannak mondott állat annak az emlékeze-
tét, akit igazán szeretett.

BETŰ-REJTVÉNYEK.

I.

II.

M
'sz 'sz
'sz 'sz

m köd am

A regefejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja
jutalom-nyereményül a következő művet:

„Ifjusági Emléklapok“.

Elbeszélések és költemények, gyűjtötte Füssy
Tamás; színes táblába kötve.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LV. köt. 21-dik számá-
ban közölt találos kérdések megfejtése:

Borsó, Kofa, Tanya, Kötél, Zseb, (Seb.)

Helyesen fejtették meg: Hampel Fe-
rencz, Serák Margit, Grossmann Sándor, Ebeczky
Gabriella, Masjon Márta és Vili, Bárdosy Valéria,
Boros Emmike, Mérey Ágosta, Izák Erzsi és
Zsiga, Sterk Vilma és Jolán, Kalmár Szeréna,
Robitsek Magdolna, Virág Rózsika és Juliska,
Halász Imre, Hám Lajos és Ernő, Heiter Ella és
Margit, Stokinger Milike, Sziklay Vera, Jurenák
Ferencz, Kazy Péter, Jákó Margit, Matolcsy Laci,
Zakariás Sándor, Hirsch József és Ernő, Graefl
Paula és Márta, Deutsch Józsi, Jusztusz Hajnalka,
Hollós László, Herzfeld Paula és Ella, Schwarz
Iréne, Kovalóczy Rudi, Beck Ernő, Zmeskáll
Istvánka, Erdődy László, Preisach Frida, Rappens-
berger Emma és László, Toperczer Ödön, Murgu
Jancsi, Hirschfeld Irén, Hanvai Ilonka, Koron-
thály Zoltán, Nékám István, Szemerey Anna és

Irén, Badics Gizella, Kazy Livia, Hajnik Ilonka, Kossaczky Gyula, Finta Iluska, Herczegestvérek, Rakovszky Zsófia, Konrád Elza (részben), Husz Miczike (részben).

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Jusztusz Hajnalka, Hőgyészen*, kinek a jutalom-könyvet (*Andersen válogatott meséi*, fordította *Móka bácsi*, hat színes képpel, szép vászon-kötésben) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« LV. köt. 20-dik számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: Matolcsy Laci, Szemerey Annuska és Irénke, Sziklay Vera, Bacsiusky Irma, Hollós László, Hirschfeld Irén, Rappensberger Emma és László, Preisach Frida, Steiner Olga, Leo, Dezső és Misi, Hanvai Ilonka, Trebitsch Károly, Kazy Livia, Koronhály Zoltán,

Hancsok Imre. A kettős biciklinek mért »tandem« a neve: biz' én meg nem mondhatom. A szó latin értelmét, mely azt jelenti hogy »végre«, én sem tudom bele magyarázni. Tán olvasó-társaid közül ha akad, aki erre nézve utba igazít. — **Kelényi Józsi**ka. Jó biz' az, meg is rajzoltatom. — **Fabritzky Emil**. Nem is lehet nekem nagyobb elégtételesem annál, mint mikor a hozzám érkező számos levélből azt olvasom ki, mennyire szeretitek a »Kis Lap«-ot. Hova tovább — s erről hosszú tapasztalás győzött meg — mind-jobbán fogsz ragaszkodni a te hü-baráti heti vendégedhez. — **Serák Margit**. Amit Fabritzky Emilnek üzenek, az neked is szól. Igen örvendek új hívemnek s reményem: tartós lesz közöttünk a barátság. — **Löwensohn Margit**ka. A »Kis Lap« 12. számának megjelenése még szeptember havára esik, a te leveled

pedig csak most e héten jutott el hozzám. A megfejtés határ-ideje két hét, nem pedig három hónap. Mi az oka e nagy késedelemnek? — **Zmeskáll István**ka. A »Kis Lap«-nak 30 éves fönnállása óta sok száz elbeszélés jelent meg benne. S eldicsekedhetem vele, hogy csaknem mindeniket épp akkora lelkesedéssel fogadták, mint te a most befejeződött banya-históriát. Ha a jó Isten kedves jövőre is így lesz. — **Záborszky Dezső**. Kéves bővítéssel megjelen. — **Nékám István**. Nem ártott az emlékeztetés. — **Szemkő Barna**. Már ez nagyon is könnyű. Küldj valami fogasabbat. — **Retter Károly**. Él bizony mind a három: Roszcsont Ferke is, Rontó Pál is, Vad Laci is, ha éppen nem is ez a nevők s ha csinytevéseik nem is éppen hármuktól tellemek; mert sok, sok hasonló fiúnak a pajkossága szorult ő beléjük. Nyilván te is ösmersz hasonló gyereket, csak hogy annak más a neve. — **Luczenbacher Ada**. Örvendő tudomásul veszem szép haladásodat és szorgalmad jeleit. Levelkéd egy részét közölni is fogom. — **Fischer Kornél**. Hát ti híres »arany Prága városában« laktok? Nagyon régi és festői szép város. Hanem azért, ugy-e bár, vágó örömmel gondoltok magyar hazánk gyönyörű fővárosára, melynek budai része sok vonásban hasonlít a Moldván tul fekvő részre. Isten veletek s ezután se feledkeztek meg magyar voltotokról! — **May Imre**. A küldeményt megkaptam, a köszöntést átadtam. Nagyon szívesen fogadják és viszonzják. Hát tényleg mikor irsz már? — **Sturm Renée**. Rejtvényed nem jó, mert egyik sorából »olom« kerül ki, ilyen szó pedig nincs. És ha hosszú ó-val »ólom« szót olvasunk helyette, akkor meg egy másik sor romlik el és az »álom«-ból »álóm« válik. Ilyen szó sincs. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉS.

Polnitzky Leo (N.-Szombat, Polnitzky fogadó) Beck Ernő (Bpest, VI., Uj-utca 88. sz.) szívesen viszonzják a hozzájuk intézett képes lev. lapokat.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ EMLÉK-SZOBRÁRA.

Fischer Mimi és *Kornél* 3 frt. — *May Imre* 1 frt. — *Gyurkovitch Gyula* gyűjtése 1 frt 75 kr. (Egyes adakozók: Gyurkovitch Gyula 50 kr., Szili Ádám 50 kr., Dingha Béla 50 kr., Tomasko Anna 10 kr., Hencz Klára 5 kr., Kalauz Teréz 10 kr.)

A „KIS LAP“ minden kötetéhez díszes szín-nyomatu bekötési táblák kaphatók. Egy bekötési tábla ára 60 kr. A »Kis Lap«-nak fél-évi folyamából telik egy kötet. Megrendelő cím: Athenaeum könyvkiadó-hivatala, Budapest, Ferencziek-tere 3.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere, 3-ik sz., Athenaeum-épület.
Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapester.